

Lezing Dr.Ulrike Thiel Congres "Beter met Paarden" 2023

1

Equine Mediated Therapy/Activity

Dr.Ulrike Thiel

HippoCampus,
Instituut voor Equithapie en
Hippische Sportpsychologie

2

Welke 5 inzichten krijgen deelnemers uit deze lezing:

- Wat is de meerwaarde van het onvoorwaardelijke gedragen worden van de cliënt door het therapiepaard?
- Wat is de functie van een bewegingsdialoog met en op het paard en hoe kan dit op een gestructureerde en veilige manier plaatsvinden?
- Welke rol kan het paard binnen het proces spelen en deze extra bevorderen?
- Wanneer wordt "het gedragen worden" daadwerkelijk als bewegingsdialoog beleefd?
- Welke rol speelt de opbouw van een dragende relatie tussen paard, cliënt en therapeut?

3

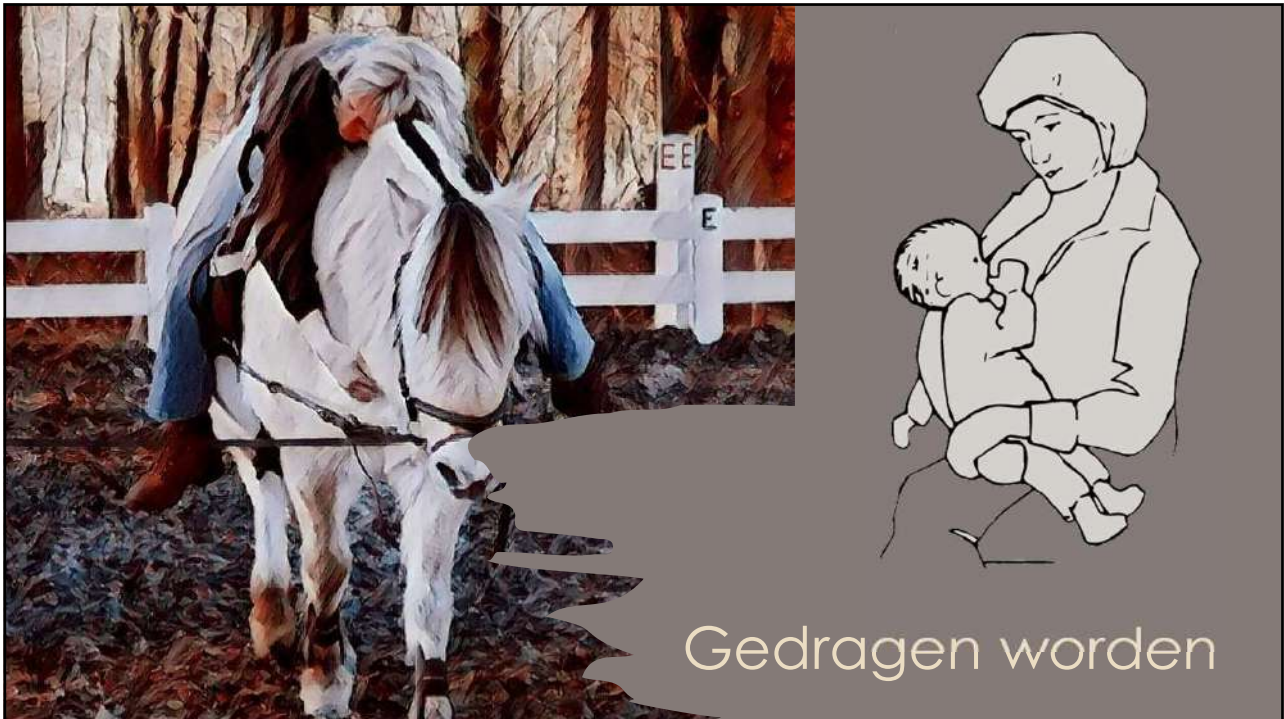

Het paard als mediator in de therapie of ondersteuning

- EAT (Equine Assisted Therapy)
- EAL (Equine Assisted Learning)
- EAA (Equine Assisted Activity)

- EMT (Equine Mediated Therapy)
- EMA (Equine Mediated Activity)

4

5

6

7

8

9

Equitherapeute

10

11

12

13

Equitherapie SHP

ontwikkelen
bevorderen
ondersteunen
en genezen

met de hulp van het paard

DESKUNDIG WERKEN
MET MENSEN EN PAARDEN

14

15

16

17

18

Dokter paard?

Het paard zelf is geen
therapeut en geeft
geen begeleiding

19

Paardrijden op zich is
confronterend maar nog niet
therapeutisch

Het proces van (leren) paardrijden op zich is
wel een psychomotorisch zeer complexe
taak en soms ook confronterend voor de
ruiter, hij kann ook de ruiter maar is per se
nog niet therapeutisch

20

Let op!!!!

Ondanks dat er een intensieve relatie tussen mens en paard en veel onderling begrip tussen paard en mens mogelijk zijn, zijn hun interacties niet direct 1 op 1 op situaties in de menselijke samenleving en relaties te overdragen.

Zo gezien kan van de te letterlijk genomen "helper paard" ook de een of andere gevaar uitgaan.

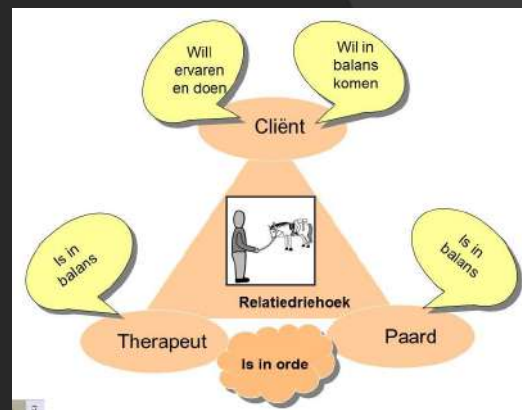
21

Vanuit een driehoeksrelatie en deskundige begeleiding van de bewegings- en relatiedialoog

kan het paard zijn vaardigheden en eigenschappen ontplooiën om tot een belangrijke factor in het therapeutisch proces te worden.

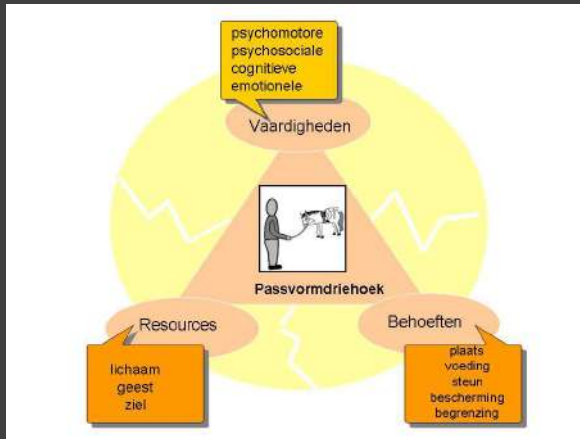
Het kann dan zelf als catalysator fungeren en als niet menselijk co-therapeut ageren.

HET PAARD WORDT MEDIATOR

22

Een model voor de doelgroep en individuele cliënt

- Behoeften erkennen en bevredigen
- Resources erkennen en aanspreken
- Vaardigheden erkennen verbeteren en ontwikkelen

passend bij de kennis van de achtergrond van doelgroep en de individuele cliënt

23

Het paard kan verschillende functies vervullen

24

Wat maakt het paard geschikt als niet menselijk co-therapeut te worden ingezet?

- Het beschikt over een aantal eigenschappen en vaardigheden
- En de bereidheid met de mens samen te werken
- Veel mensen voelen zich aangetrokken door het paard
- Zij willen veel doen om van de gezelschap van het paard te kunnen genieten
- Het paard kann samen met een deskundig therapeut de mens een spiegel voorhouden en hem helpen ook gebruik van deze spiegel te willen maken
- **Maar dit kann uitsluitend in samenspel met een deskundige therapeut en onder bepaalde voorwaarden, een goed onderbouwd therapieconcept en een systematische opbouw van de sessies.**

25

Het therapeutisch potentiaal van het paard

- Het paard kan relaties aangaan
- Het paard kan reageren op fijne bewegingsimpulsen
- Het paard kan een spiegel voorhouden
- **De driedimensionale beweging**
- Het onvoorwaardelijk gedragen worden
- De sociale capaciteiten
- De analoge communicatie
- De acceptatie van de mens zo als hij is
- De motivatie en aantrekkingskracht van het paard
- De symboliek van het paard
- De interactie met het paard spreekt de mens als geheel aan

26

Het paard in de therapie of ondersteuning

- EAT (Equine Assisted Therapy) ,
- EAL (Equine Assisted Learning)
- EAA (Equine Assisted Activity)
- EMT (Equine Mediated Therapy)
- EMA Equine Mediated Activity)

27

Het paard in de therapie of ondersteuning

- EAT (Equine Assisted Therapy) ,
- EAL (Equine Assisted Learning)
- EAA (Equine Assisted Activity)
- **EMT (Equine Mediated Therapy)**
- **EMA Equine Mediated Activity)**

28

The diagram features a central circle containing a line drawing of a horse with a person riding on its back. The circle is surrounded by four Dutch verbs: 'ontwikkelen' (develop) at the top, 'bevorderen' (promote) on the right, 'genezen' (heal) at the bottom, and 'ondersteunen' (support) on the left.

EMAT Definition Equine Mediated Assistance and Therapy

EQUINE Mediated Therapy E M A T omvat maatregelen voor educatieve, sociale, therapeutische of revalidatieactiviteiten die worden uitgevoerd door professionals met de hulp van het dier als subject binnen het driehoeksproces (de cliënt, het dier en de professional ondergaan een relatie waarop het proces is gebaseerd). De betrokkenheid van het dier wordt verondersteld een soort katalysator te zijn binnen het beoogde proces.

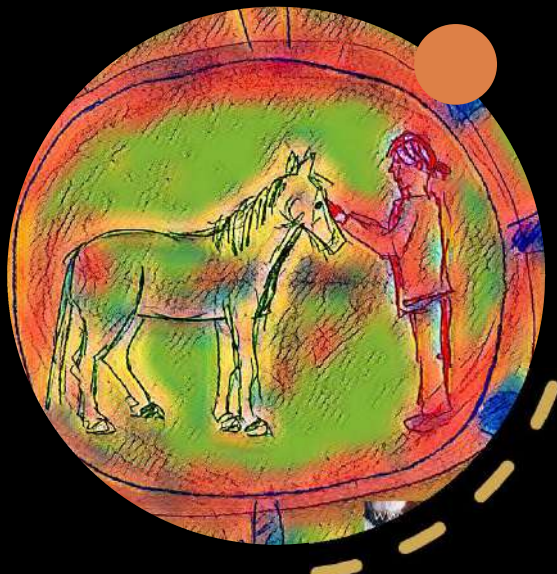

A European qualification framework for practice and training in animal mediated assistance and therapy 010-1-FR1-LEO04-14357 2

29

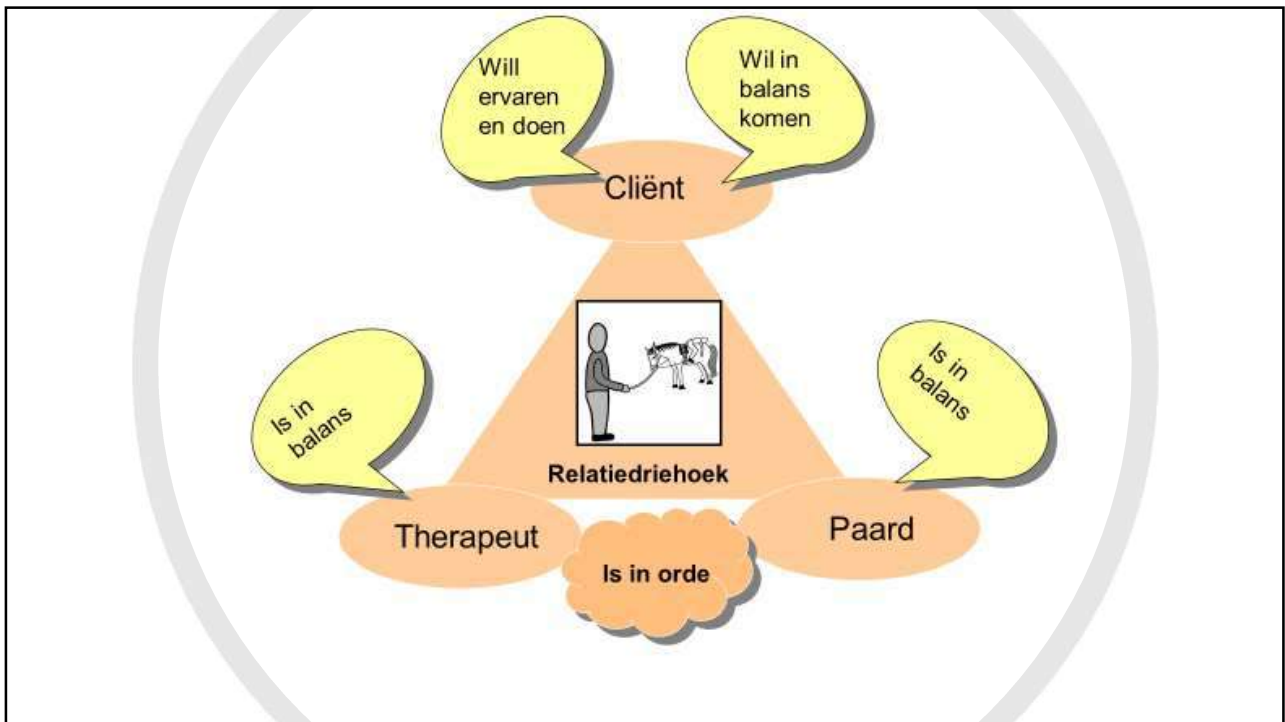
Criteria voor Equine Mediated Therapy

- Is er een wetenschappelijk verantwoord basismodel voor het therapeutisch proces waarin de functie van het paard net zo duidelijk omschreven is als de andere procesbepalende factoren
- Is er een duidelijke omschrijving van de doelstelling van het traject m.b.t. een bepaalde doelgroep cliënten
- Bestaan criteria voor de definitie van succes van het traject gerelateerd aan de doelgroep
- Is het mogelijk metingen te verrichten om aan de hand van gedragscriteria de veranderingen op betrouwbare manier in te kunnen schatten
- Zijn er studies beschikbaar en/of uitvoerbaar om de effecten van wel gedefinieerde vormen van Equitherapie met wel gedefinieerde cliëntengroepen te kunnen aantonen.
- Beschikt de uitvoerende therapeut over voldoende aantoonbare kennis, vaardigheden en inzicht in het procesmodel om een behandelplan voor zijn cliënten groepen op te kunnen zetten en uit te kunnen voeren en te kunnen evalueren

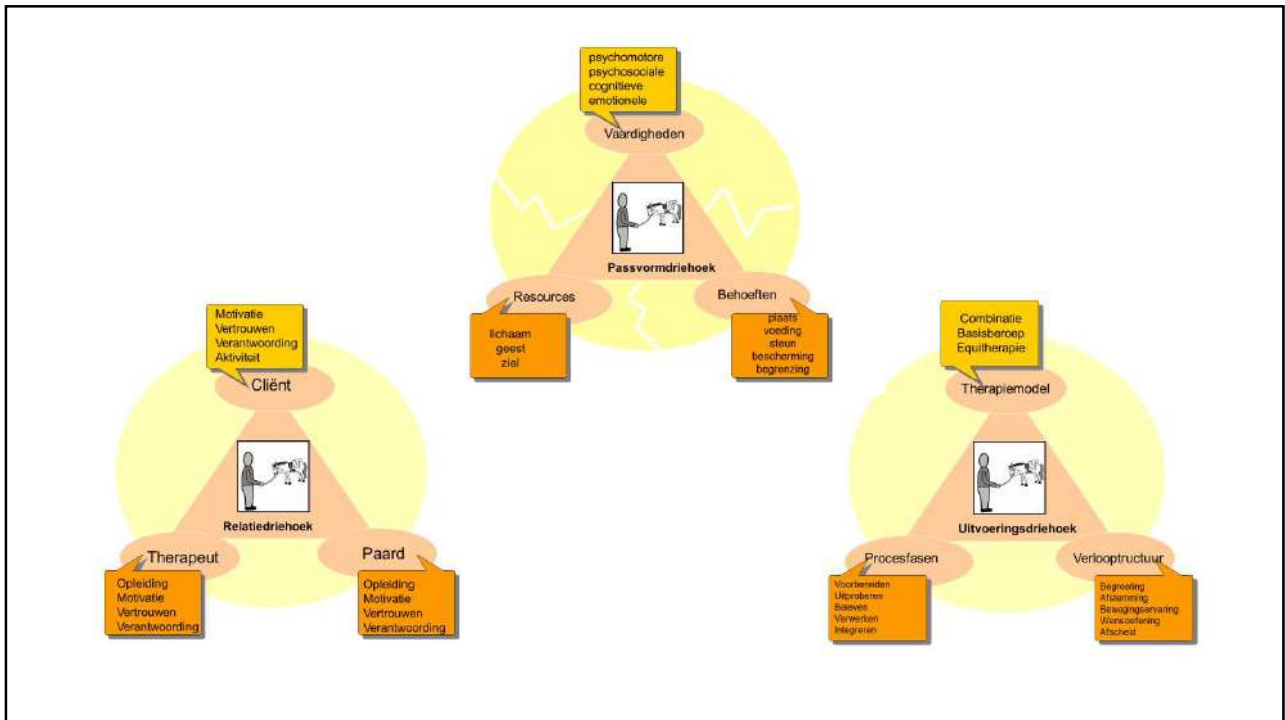

A colorful, artistic illustration of a person standing next to a horse, both rendered in a vibrant, multi-colored style. The scene is enclosed within a circular frame that has a rainbow-like gradient.

30

31

32

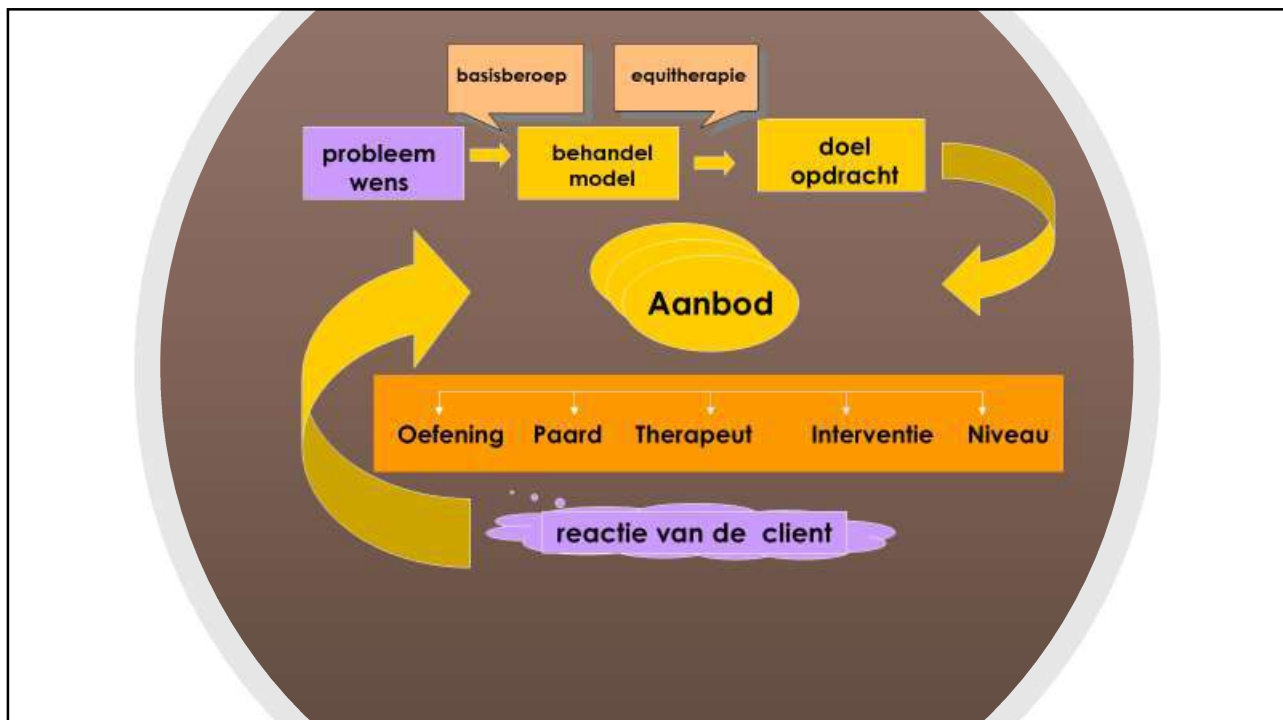
Dr.Ulrike Thiel

Is er een model voor de **werkfactoren** binnen het proces en hoe deze worden ingezet

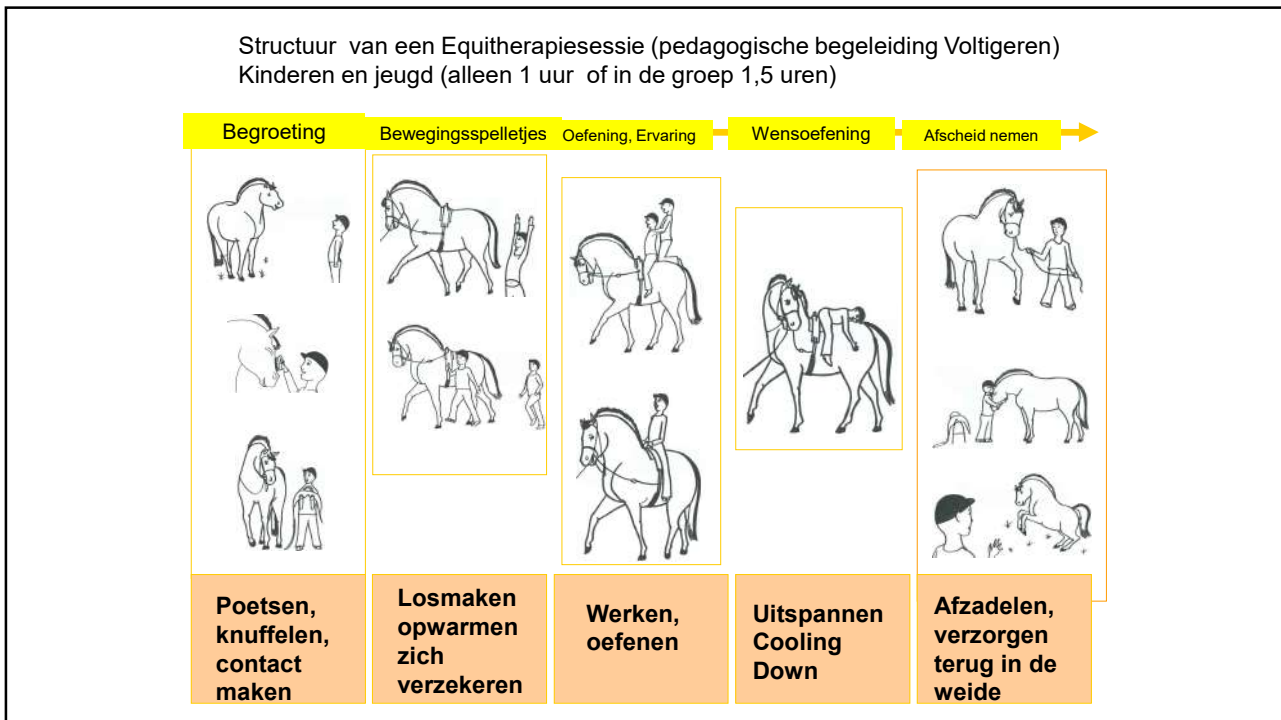
Is er een duidelijke omschrijving van de **doelstelling** van het traject m.b.t. een bepaalde **doelgroep** cliënten

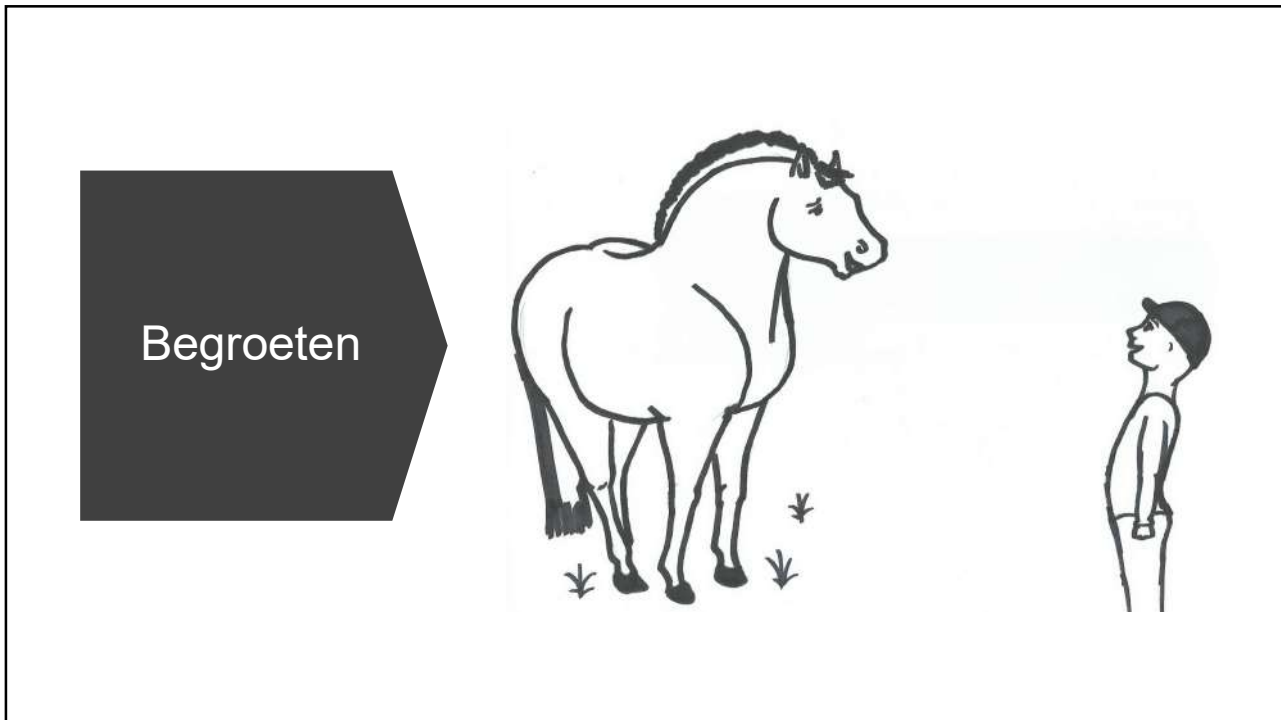
33

34

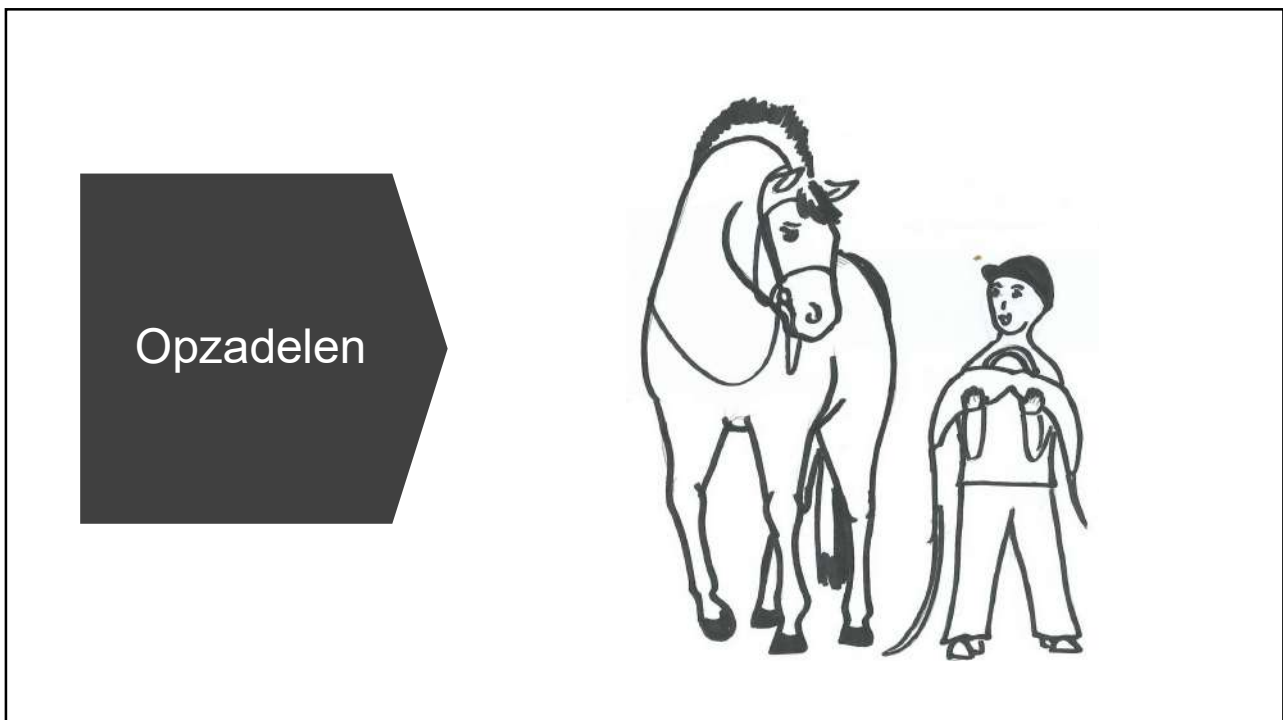
35

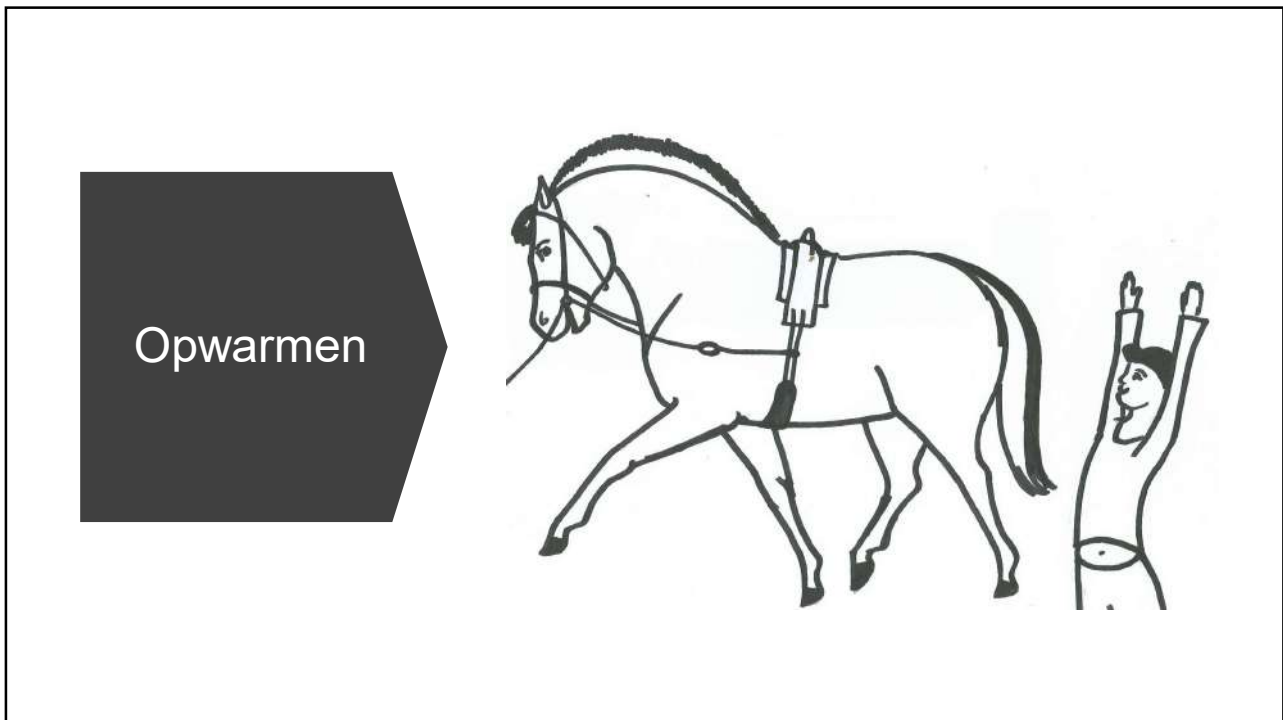
36

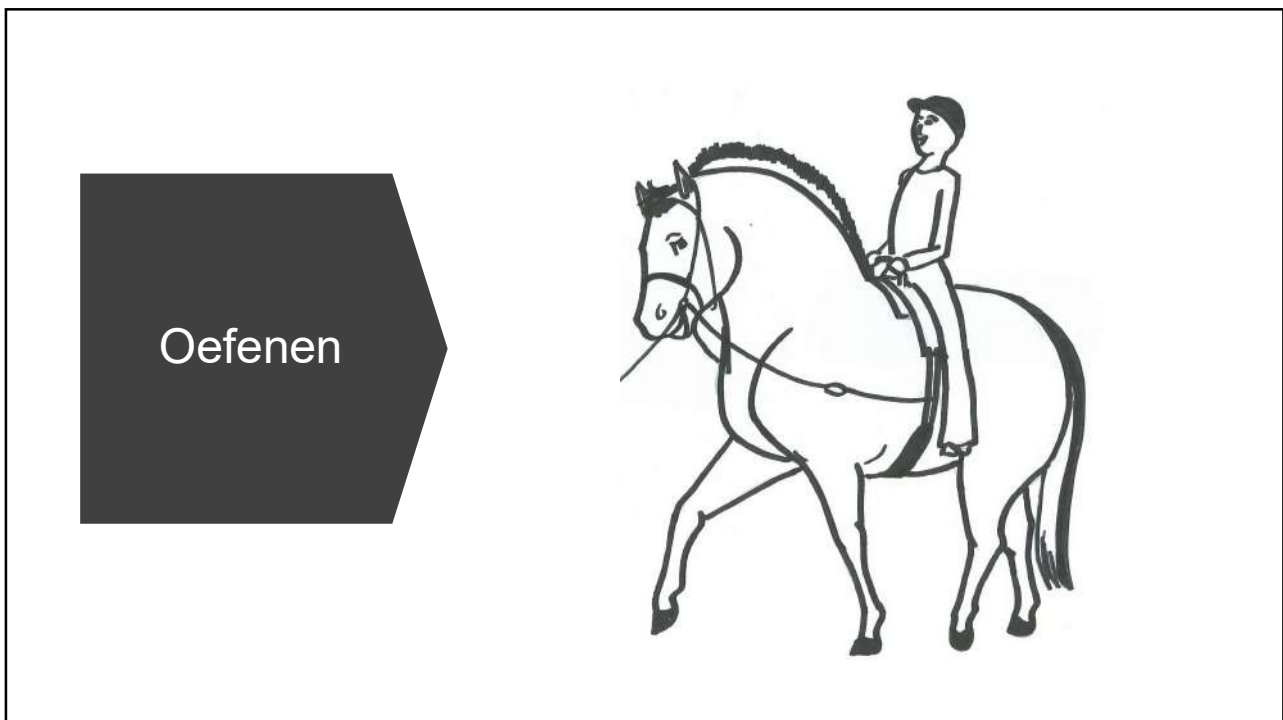
37

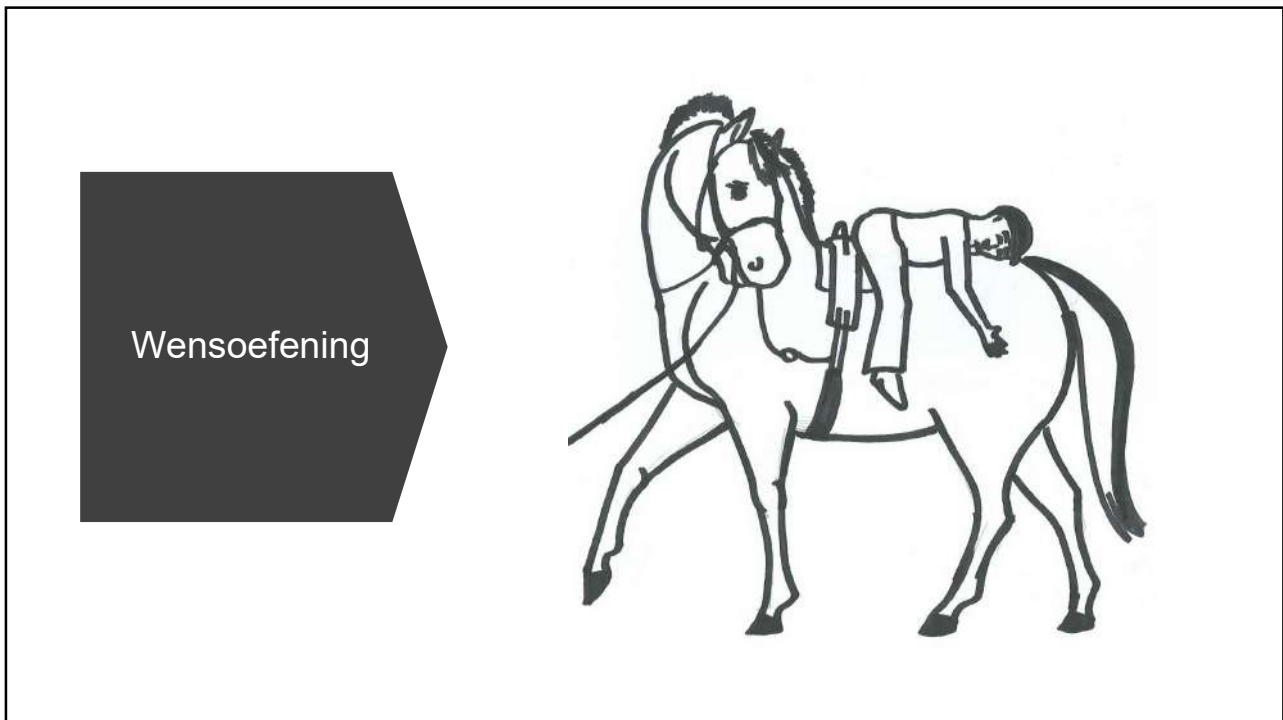
38

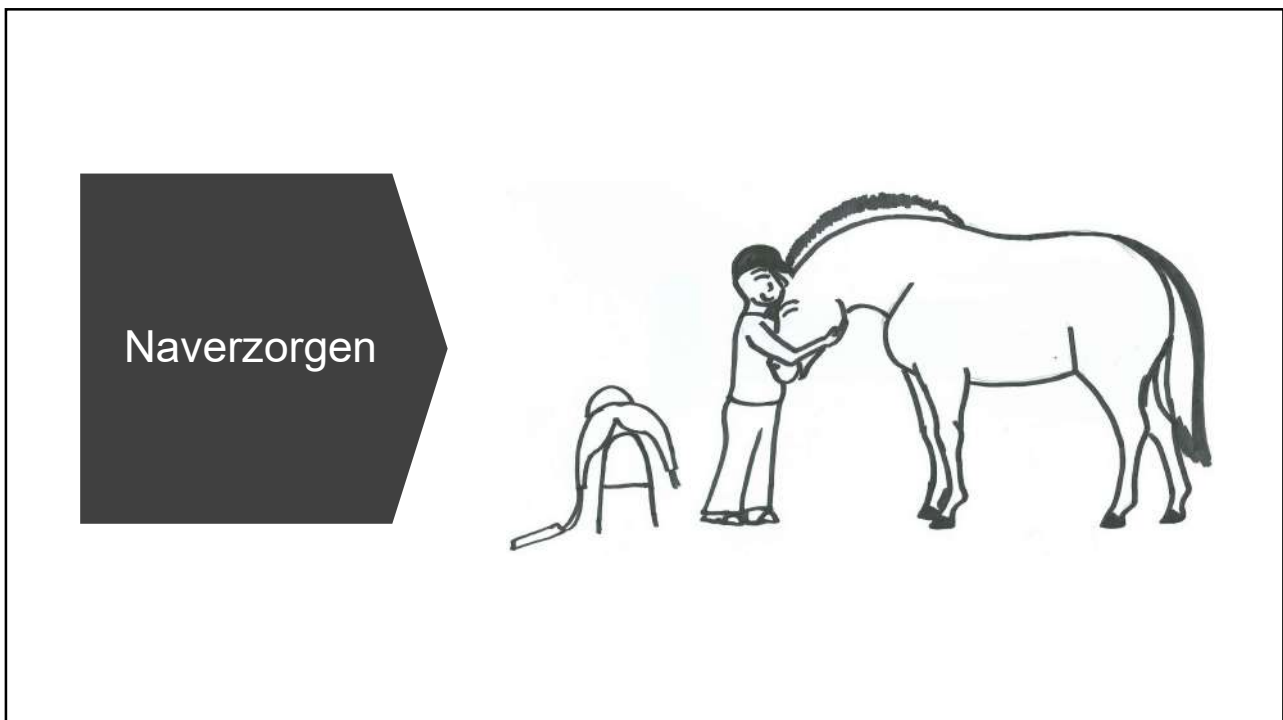
39

40

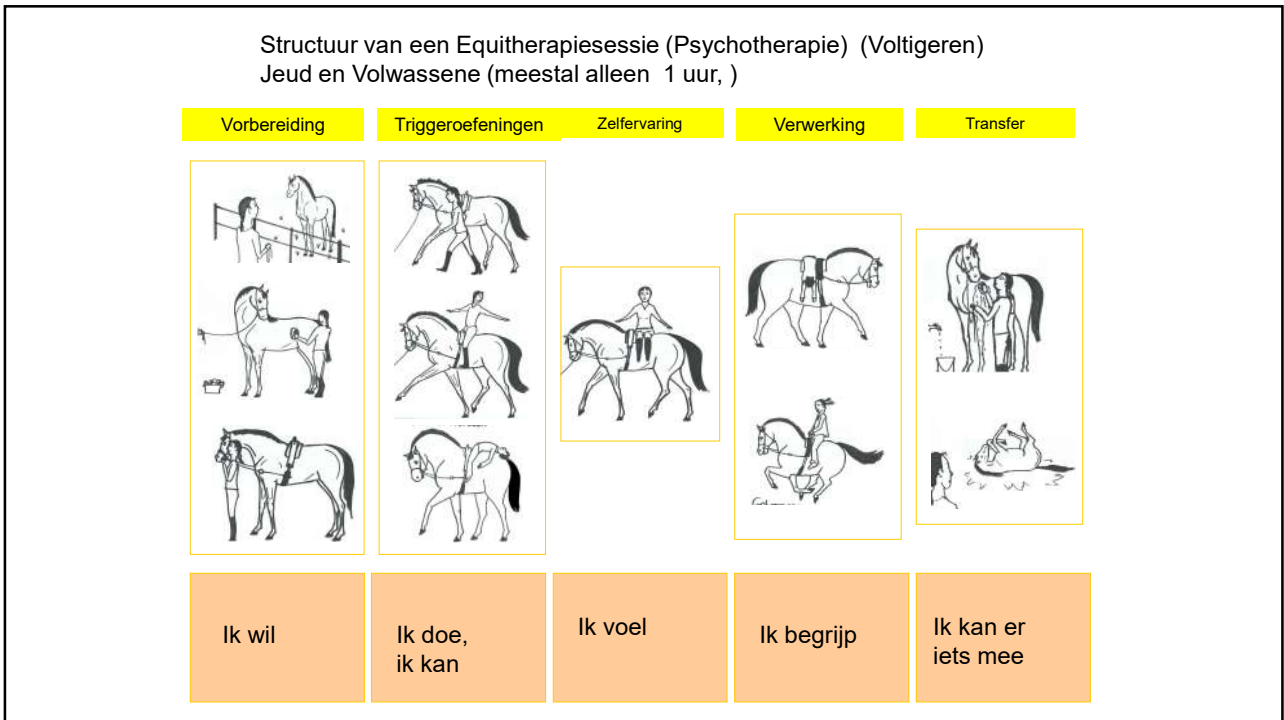
41

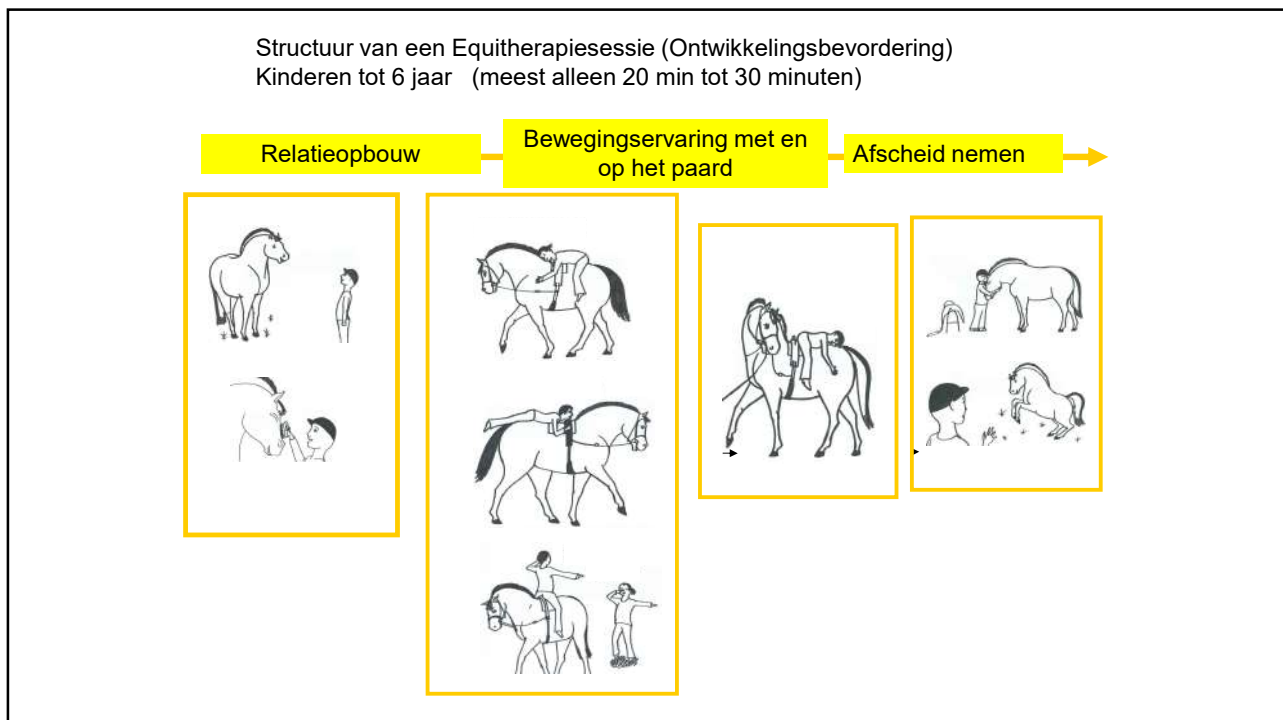
42

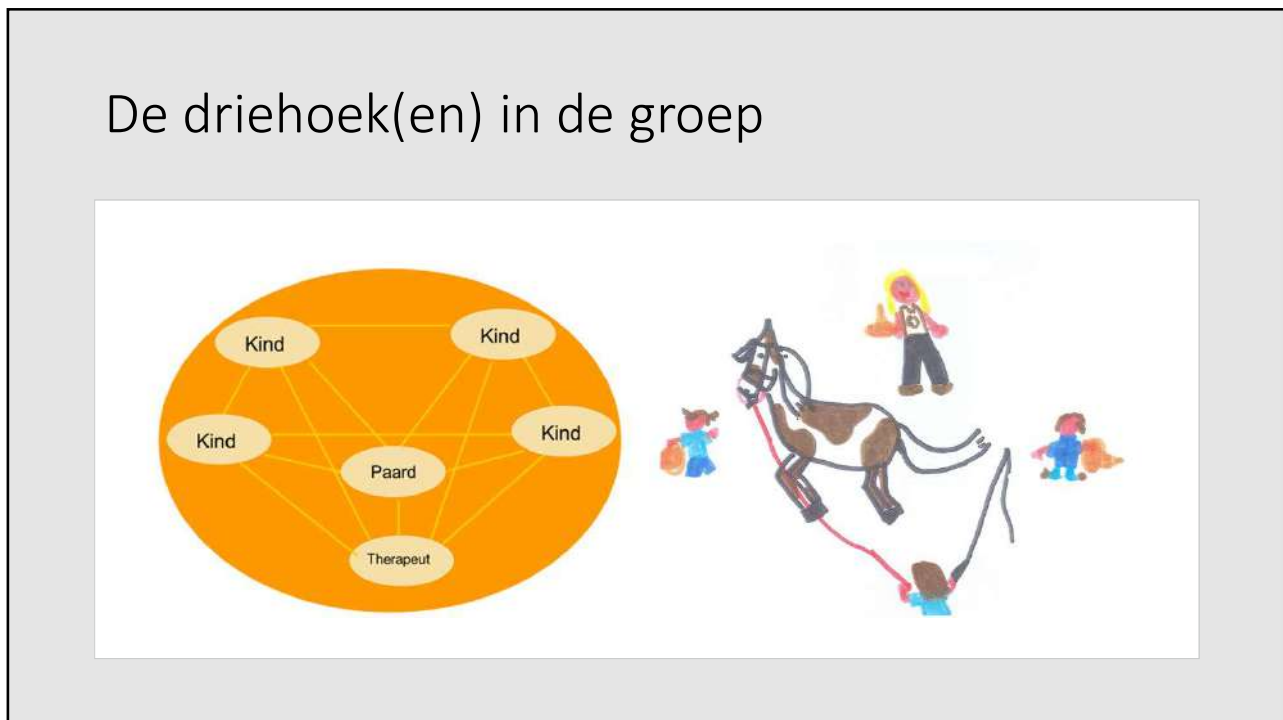
43

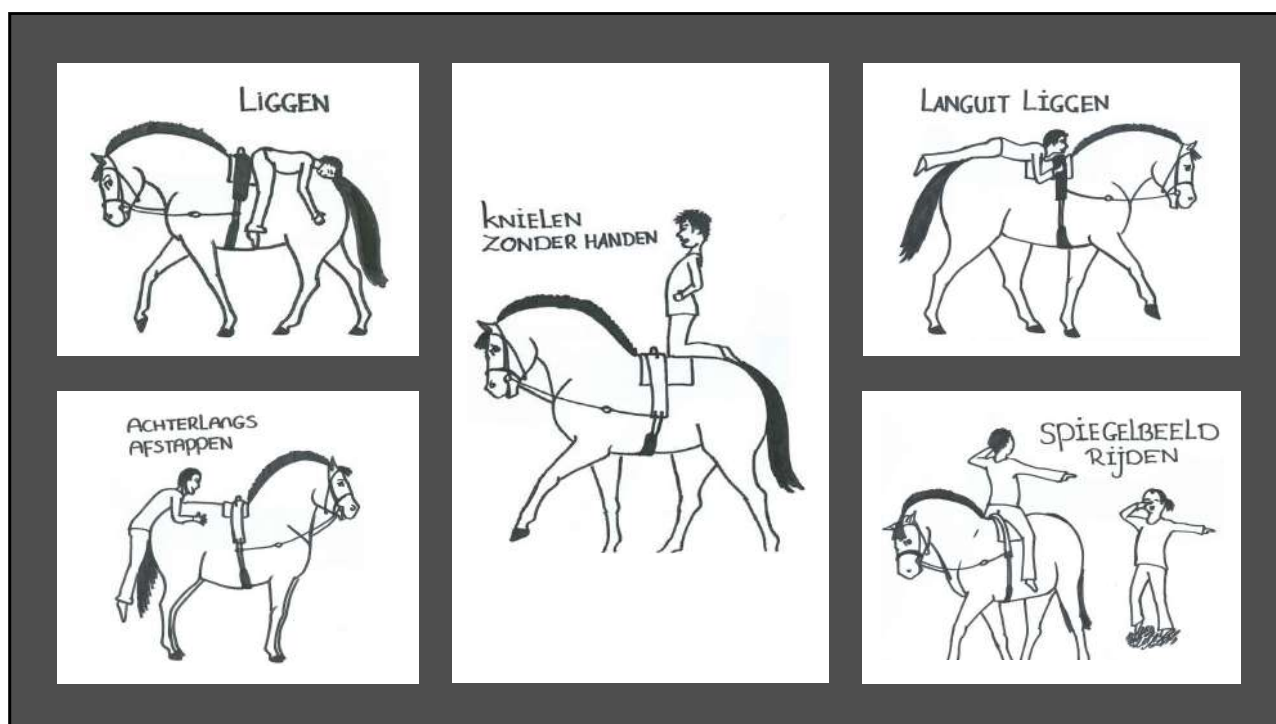
44

45

46

47

OEFENINGEN BEVORDEREN

- Lichaamsbewustzijn
- Tactiele waarneming
- Auditieve waarneming
- Visuele waarneming
- Visumotoriek
- Verbale communicatie
- Geheugen
- Creativiteit
- Partnerschap, groepsgedrag
- Emotionele bevordering/verwerking

Categorieën voor type oefening:

- Individuele oefening op het paard
- Partneroefening op het paard
- Spel in oefenvorm niet OP het paard
- Oefening met het paard

48

PSYCHO MOTORIEK

Ontwikkeling en verbetering van het lichaamsbewustzijn

- Het lichaamsbewustzijn omvat de bewuste en onbewuste dimensies van het beleven en verwerken van alle ervaringen, gevoelens en waarnemingen die betrekking hebben op het lichaam.

Het lichaamsbeeld berust op de subjectieve waarneming van het eigen lichaam, en

- op de emotioneel bepaalde correlaten met betrekking tot het lichaam – met andere woorden, op de subjectieve beleving van het lichaam van het individu.
- **Sensomotoriek** beschrijft de **wisselwerking tussen de motoriek en de zintuigen**, die nodig is om op een zinvolle manier te bewegen.

Het gaat om het samenspel van sensorische en motorische verrichtingen, bijkomende emoties en een stabiele veilige relatie en de bewegingsdialog met het paard

49

50

Ontwikkelingsbevordering

51

Psychotherapie met het paard

52

Groepsvorming

53

Orthopedagogische Begeleiding

54

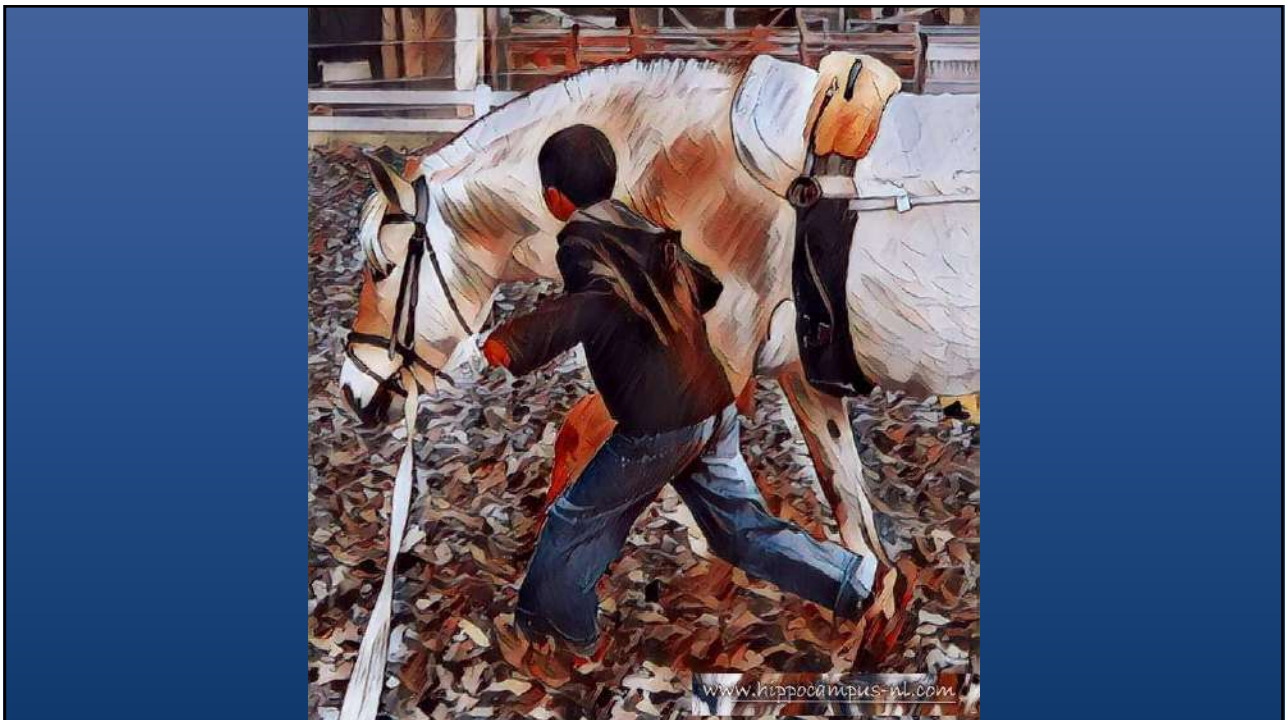
55

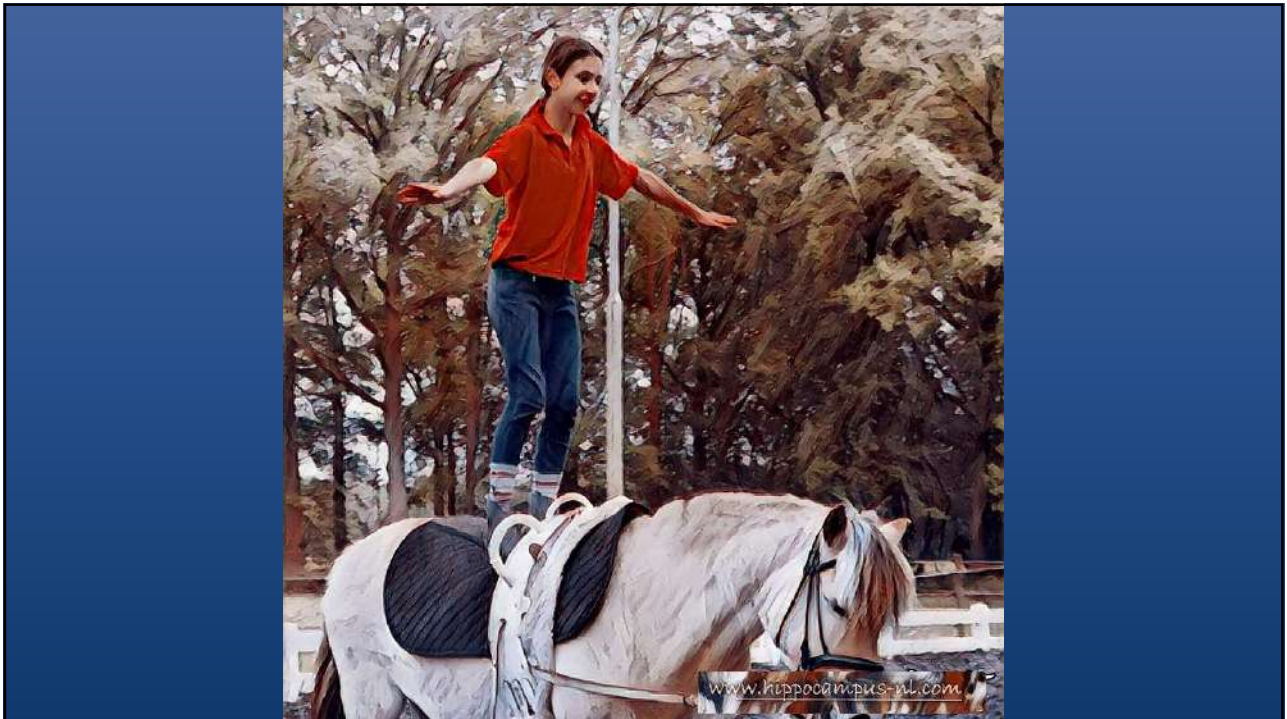
56

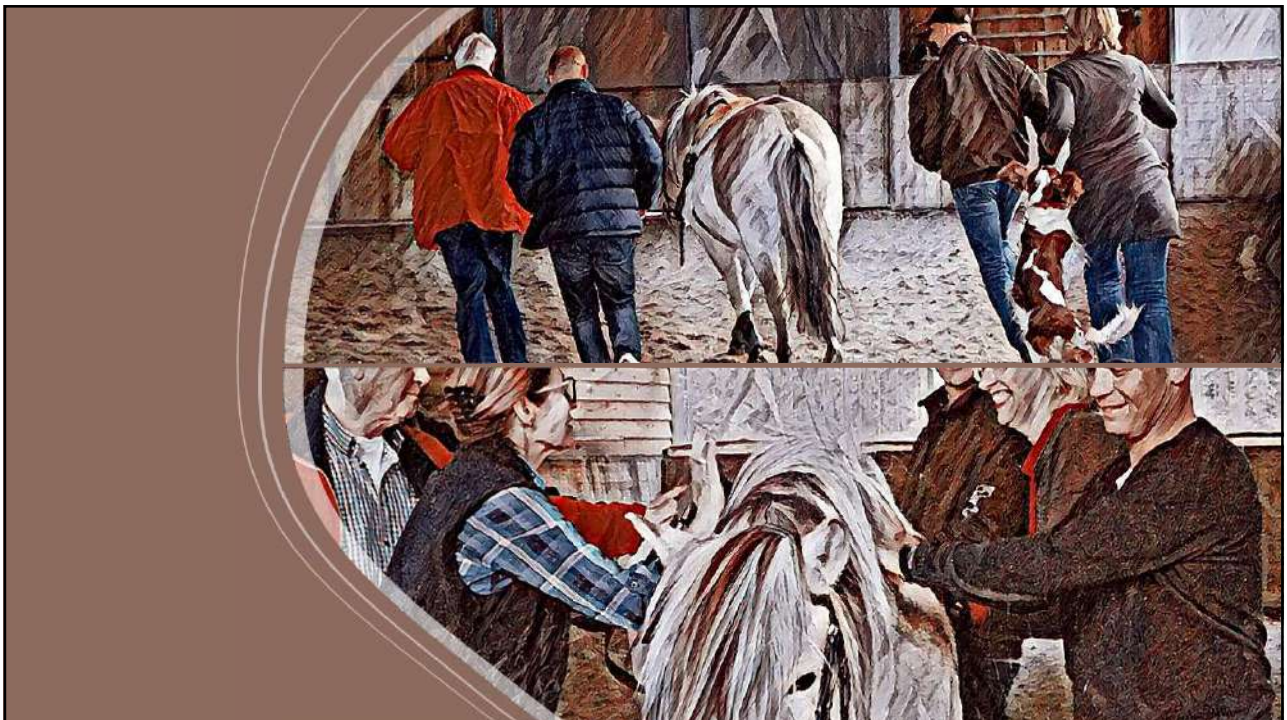
57

58

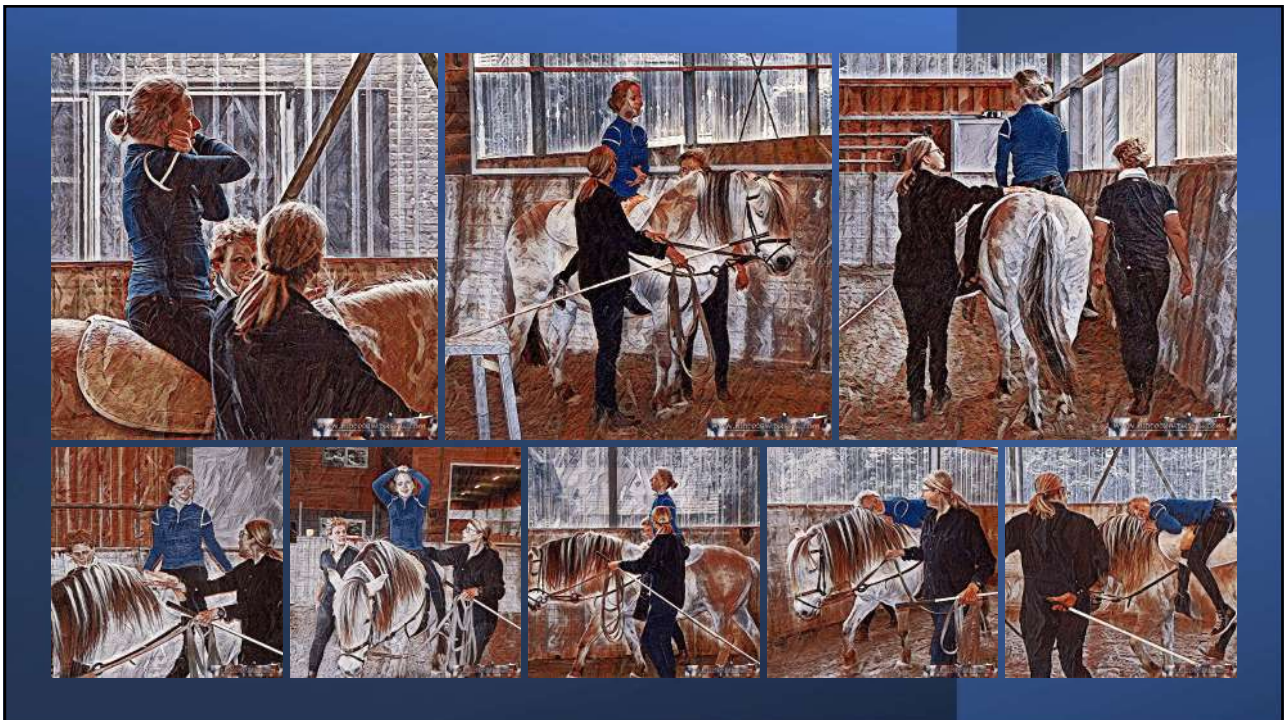
59

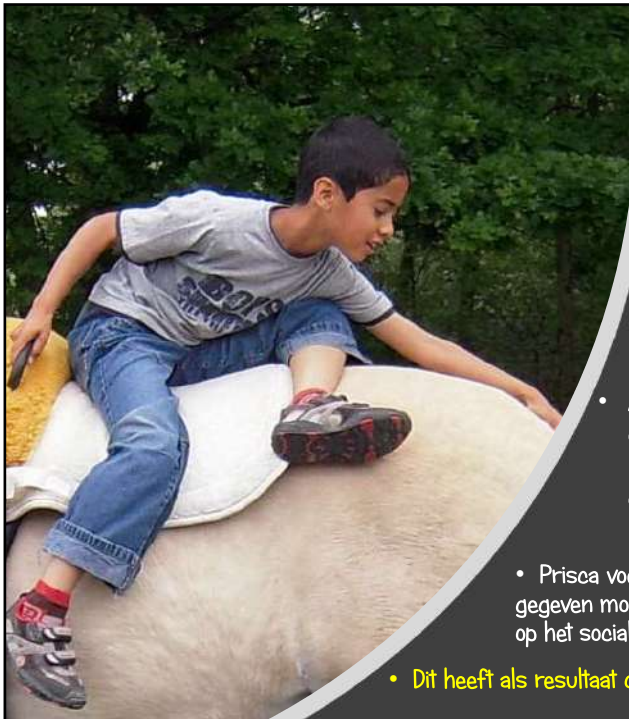
60

61

62

- **David** is een autistische jongentje van nu 11 jaar.

- Toen David een aantal jaren geleden met equith therapie begon was hij een klein mannetje dat niets durfde aan te raken en weinig evenwicht had en niet hard kon lopen.

- in ieder geval niet soepel. Nadat hij Prisca, het paard, was tegen gekomen was er meteen een klik. Hij vond het leuk om met Prisca om te gaan. Hij werd steeds opener, zijn evenwicht werd steeds beter.

- Al na een paar maanden kon David op school stoppen met ergotherapie. Ze vonden hem zo ver voorruit gegaan zijn dat hij geen extra therapie meer nodig had. Dit is toch wel dankzij de equith therapie. De band met Prisca werd ook steeds hechter.

- Prisca voelde aan als David niet lekker in zijn vel zat. Maar op een gegeven moment voelde David ook aan wat Prisca wilde. Zo werd er ook op het sociale vlak aan David gewerkt.

- Dit heeft als resultaat dat David nu redelijk goed buiten kan spelen met andere kinderen.

63

Enkele mogelijke Doelstellin gen

- **Het motorische doel** – vorderingen van de psychomotorische basiscompetenties (kracht doorzettingsvermogen, snelheid, lenigheid, balans) en sensomotoriek (visueel, auditief, kineasthetisch, propriozeptive waarneming).....

- **Het sociale doel** – instellen op de partner, afbouw van antipathieën, bevordering van coöperatief gedrag, afbouw van agressie.

- **Het cognitieve doel** – spraakopwekking en verbetering, omzetten van de bewegingsaanwijzingen.....

- **Het psychische doel** – afbouw van angsten, verhoging van de frustratietolerantie, opbouw van vertrouwen en zelfwaardering, aanleren van een passende zelfinschatting, stijging van het concentratievermogen.

64

Wat kan equithherapie bevorderen ?

- Activering van het limbische, kinesthetische systeem
- Spiertonus en lichaamswaarneming in samenhang met emotionele correlaten
- Beleving van de ruimte buiten het lichaam via de zintuigen
- Structurering van de ruimte rond het samenzijn met het paard
- Vergelijkings- en onderscheidingsvermogen
- Waarneming van de tijd (de duur van oefeningen, fasen van de therapie-eenheid)
- Tijdstructuur en ritme (snel-langzaam)
- Ervaring van de tact van het paard en het eigen tactgevoel
- Ervaring met de integratie van polariteiten in de beleving van het zelf
- Waarneming van de eigen, met lichaamshoudingen en bewegingen verbonden gevoelens
- Waarneming van de emoties van anderen in beweging, spel of dialoog
- Ervaring van een veilige relatie
- Ervaring van een in tijd en ruimte begrensde setting
- Zelfervaring in dialoog met anderen – feedbackervaring

65

Wat kan Equithherapie bieden

- Deficiten in communicatie en interactie
- Problemen met sociale dichtbijheid en lichaamscontact
- Problemen met contact maken en relatieopbouw
  - Relatieopbouw met het paard via een non-verbale dialoog
  - Kind ervaart lichaamscontact, sensorische coöperatie en communicatie en een zelfwerkzaamheid in deze
- Waarneming (s)verwerking) gestoord (integratie van prikkels)
  - Alle zintuigen worden aangesproken teven tactiele en vestibulaire alsmede proprioceptieve systemen
  - Kind moet reageren op een ander wezen en diverse prikkels van diverse kwaliteiten
- Stereotypieën
  - Lichaamservaring en beleving door ervaren en uitproberen van niet geautomatiseerde patronen en stereotypieën
- Sociale waarneming
  - Relatiedriehoek en relatie met groep

66

67

Enkele meetinstrumenten

- **Barbara Klüwer (1994)**
Hierin is voor een onderzoek op psychomotorisch gebied een analyseformulier ontworpen, waarin behalve motorische ook psychomotorische en psychosociale criteria zijn opgenomen.
- **Ringbeck (1995)**
heeft een reeks oefeningen met en op het paard samengesteld om de grove en fijne motoriek te kunnen observeren..Het gaat hier om pure observatieopdrachten die eventueel ook kunnen worden gebruikt in het kader van een bevorderingsdiagnostiek.
- **Henrike Struck (1997)**
ontwikkelde op basis van de aanzetten van Klüwer de "**Dortmunder Inventar motorischer Basiskompetenzen mit dem Pferd**": **DimP**. In aansluiting op de "**Dortmunder Inventar motorischer Basiskompetenzen**" (DMB) van Eggert werden hier de motorische basisvaardigheden evenwicht, kracht/uithoudingsvermogen, lenigheid en snelheid getest bij kinderen van zes tot tien jaar in het kader van een Bevorderingsdiagnostisch concept, en geïntegreerd in een bevorderingsplan. Bevorderingsdiagnostische situaties maken het instrument bovendien geschikt voor andere leeftijds- en doelgroepen.

68

Enkele meetinstrumenten 2

- **Het Gultom-Happe procedé** bouwt voort op de "observatieschaal" van Leuven (**Lovipt**), door Van Coppenolle e.a. ontwikkeld voor gebruik bij volwassen therapiepatiënten, en is aan het gebruik voor de doelgroep aangepast.
- **Een aanvullende observatieschaal van Gultom-Happe (2005)** voor het inschatten van het gedrag aan de hand van psychomotorische parameters. In een bipolaire schaal van -3 tot +3 worden factoren als zelfvertrouwen, bewegingscontrole of communicatie in het verloop van een therapeutische sessie of tijdens specifieke observatiesituaties van een waardering voorzien.
- **Sandra Gerth** heeft voor haar scriptie een bevorderingsdiagnostisch een individuele aanpassing rond motorische deficiënties, maar ook van resources in het kader van een bevorderingsplan. Ook deze procedés hebben zich in de praktijk bewezen.

Diverse psychomotorische en ontwikkelingstests en observatieschalen alsmede vragenlijsten voor ouders en leefomgeving zijn inmiddels ontwikkelt.

69

Dat was het

70

The image shows a banner for 'Equitherapie (SHP)' with the text 'Ontwikkelen, bevorderen, ondersteunen en genezen met de hulp van het paard'. Below the banner is a photograph of a person lying on a horse's back. To the right, there is a book cover for 'Equitherapie (SHP)' featuring illustrations of people and horses.

Meer informatie
Boek Equitherapie SHP van Ulrike Thiel et al.

71

Bijscholingsmodules voor Coaches

- ❖ 2 daagse Kennismaking met Equine Mediated Activities
  - Euro 350,-
- ❖ Bijscholingstraject voor Coaches
  - 3 weekeindmodules
  - 2 dagmodules met Supervisie
  - 1 Evaluatiebijeenkomst
    - Euro 3000,-

Equine Mediated Activities

The logo is circular with a white border. Inside, a brown horse is shown with a person lying on its back. A white silhouette of a person stands to the right, holding a lead rope. The text 'DESKUNDIG WERKEN' is written in red along the top inner edge, and 'MET MENSEN EN PAARDEN' is written in red along the bottom inner edge.

72

Kennismakingsworkshop Equithherapie
d.d. 2 en 3 september 2023 of 5 en 6 augustus 2023
met evenementenkorting hier aanmelden (225.-) 200.-

www.hippocampus-nl.com

73

Bedankt voor uw
aandacht en interesse
SHP-E(NI)

info@equitherapie.org
www.equitherapie.org
www.hippocampus-nl.com
info@hippocampus-nl.com

74